

Sygn. akt III AUa 152/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kluszcz (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **B. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji wnioskodawcy B. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 października 2012 r. sygn. akt VIII U 2038/10

o d d a l a apelację.

sygn. akt III AUa 152/13

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 25 października 2012 r., sygn. akt VIII U 2038/10, oddalił odwołanie **B. P.** od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 14 września 2010 r., którą to decyzją organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 5 lutego 2002 r. do 14 lipca 2009 r., uzasadniając to tym, iż w tym okresie ubezpieczony był wpisany do ewidencji działalności gospodarczej oraz podlegał obowiązkowi podatkowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a nadto z decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 19 sierpnia 2009 r. wynika, że B. P. nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Jako bezsporne w sprawie okoliczności Sąd Okręgowy wskazał, że decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 18 listopada 2002 r. B. P. został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników z mocy ustawy od

dnia 7 października 2002 r. Następnie decyzją z dnia 19 sierpnia 2009 r. została uchylona decyzja z dnia 18 listopada 2002 r. Kolejną decyzją z dnia 19 listopada 2010 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił B. P. wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 19 sierpnia 2009 r., a Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2011 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 19 listopada 2010 r., natomiast Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 13 grudnia 2011 r. oddalił apelację B. P..

B. P. był wpisany do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Miasta C. pod Nr (...) w okresie od 19 października 2000 r. do 15 lipca 2009 r., a w dniu 5 lutego 2002 r. zgłosił w Urzędzie Skarbowym w C. obowiązek podatkowy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 5 lutego 2002 r. Ubezpieczony opłacał zryczałtowany podatek dochodowy z tytułu powyższej działalności: od lutego 2002 r. do grudnia 2002 r., od stycznia 2003 r. do lipca 2003 r., od października 2003 r. do grudnia 2003 r., od marca 2004 r. do grudnia 2004 r., od kwietnia 2005 r. do czerwca 2005 r., od października 2005 r. do grudnia 2005 r., od maja 2006 r. do sierpnia 2006 r., od października 2006 r. do grudnia 2006 r., od lutego 2007 r. do marca 2007 r., od maja 2007 r. do września 2007 r., w grudniu 2007 r., w styczniu 2008 r., w marcu 2008 r., w lipcu 2008 r., we wrześniu 2008 r. oraz od listopada 2008 r. do grudnia 2008 r. Z poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wynika, że wnioskodawca w okresie od 5 lutego 2002 r. do 14 lipca 2009 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej żywności - owoców i warzyw wyhodowanych we własnym gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości W.. Powyższą działalność odwołujący wykonywał na placu targowym wT..

W powyższym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, a kwestią wymagającą w niniejszej sprawie wyjaśnienia było, czy w okresie od 5 lutego 2002 r. do 14 lipca 2009 r. B. P. prowadził działalność pozarolniczą. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba prowadząca działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tego tytułu od dnia rozpoczęcia wykonywania przedmiotowej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania. W spornym okresie B. P. był wpisany do ewidencji działalności gospodarczej, co wprawdzie nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się, że skoro nie nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji, to działalność ta była faktycznie prowadzona i osoba prowadząca przedmiotową działalność była objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tego tytułu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP 2005 Nr 13, poz. 198, z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNP 2006 Nr 19-20, poz. 309 oraz z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 95/05, OSNP 2006 Nr 19-20, poz. 311). Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania. Sąd Okręgowy podkreślił, że w przedmiotowej sprawie domniemanie, którego przesłanką był wpis do ewidencji działalności gospodarczej, nie zostało obalone przez odwołującego się, co więcej, zarówno sam B. P., jak świadkowie zeznający w sprawie, wskazali, że ubezpieczony faktycznie prowadził działalność gospodarczą. Odnośnie podlegania przez B. P. ubezpieczeniu społecznemu rolników, Sąd Okręgowy stwierdził, iż zgodnie z prawomocnym wyrokiem z dnia 20 czerwca 2011 r. odwołanie ubezpieczonego od decyzji w sprawie wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 19 sierpnia 2009 r., mocą której Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uchylił decyzję z dnia 18 listopada 2002 r., zostało oddalone, zatem w sposób wiążący zostało rozstrzygnięte, że od dnia 7 października 2002 r. nie podlegał on ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Apelacją powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył wnioskodawca B. P. powyższy wyrok i zaskarżając go w całości, zarzucił: 1) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, regułami logicznego rozumowania i przy braku wszechstronnego rozważenia dowodów, iż ubezpieczony prowadził w spornym okresie działalność pozarolniczą i podlegał ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu; 2) naruszenie prawa materialnego, tj. a) art. 6 ust. 1 pkt 5

ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że ubezpieczony jest osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, b) art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że w przedmiotowym przypadku ubezpieczony podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, c) art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że ubezpieczony podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu prowadzenia

w spornym okresie działalności gospodarczej, d) art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, poprzez przyjęcie, że ubezpieczony prowadził działalność pozarolniczą w sposób ciągły i zorganizowany; 3) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą

w spornym okresie, jak również skoro ubezpieczony pracował dorywczo przy budowie w różnych dziedzinach, to przeczy tym samym, że w spornym okresie nie prowadził działalności gospodarczej.

W oparciu o wskazane zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości odwołania i zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że jedynie w wyniku błędnych informacji udzielonych mu przez urzędników, nie dokonał wyrejestrowania działalności gospodarczej i w konsekwencji równocześnie prowadził działalność rolniczą, opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników i pozostawał w ewidencji działalności gospodarczej. Apelujący wywodził też, że nie sposób jest podzielić stanowiska Sądu I instancji co do tego, iż nie doszło do obalenia domniemania wynikającego z istnienia wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, ponieważ z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że potencjalna działalność ubezpieczonego była sezonowa, okazjonalna i niezorganizowana, co pozostaje w sprzeczności z definicją i istotą działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji trafnie uznał, że w okolicznościach rozpatrywanej sprawy zaistniały podstawy do stwierdzenia, że B. P. w okresie od 5 lutego 2002 r. do 14 lipca 2009 r. prowadził działalność pozarolniczą i z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, będące podstawą tego rozstrzygnięcia, jak i zaprezentowaną przez Sąd I instancji argumentację prawną.

Z niewadliwych ustaleń Sądu I instancji wynika, że B. P. był wpisany do ewidencji działalności gospodarczej w okresie od 19 października 2000 r. do 15 lipca 2009 r., a od dnia 5 lutego 2002 r. zgłosił w Urzędzie Skarbowym w C. obowiązek podatkowy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W pełni prawidłowe jest stanowisko Sądu I instancji, że wpis w ewidencji działalności gospodarczej wprawdzie nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, to jednak stwarza domniemanie, że osoba wpisana do tej ewidencji, która nie zgłosiła zaprzestania prowadzenia działalności, działalność taką prowadzi (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 95/05, OSNP 2006/19-20/311). W wyroku z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP 2005/13/198, Sąd Najwyższy stwierdził wprost, że wpis do ewidencji nie tylko „legalizuje” wykonywanie działalności gospodarczej, ale też wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą. Wynikają z niego również inne konsekwencje prawne, przewidziane - zwłaszcza - w prawie podatkowym, czy szerzej - finansowym

i w prawie ubezpieczenia społecznego. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby apelujący w spornym okresie dokonał wyrejestrowania działalności gospodarczej z ewidencji, nie zostało też w żaden sposób obalone domniemanie faktycznego prowadzenia przez niego działalności gospodarczej. Wbrew stanowisku apelacji, zeznania przesłuchanych w sprawie świadków jednoznacznie wskazują na prowadzenie takiej działalności. Na podkreślenie zasługuje, że A. L. kategorycznie wskazała w swoich zeznaniach, iż apelujący przez cały rok kalendarzowy prowadził sprzedaż warzyw i owoców. Wprawdzie B. K. zeznał, że w przypadku wyjątkowo niesprzyjających warunków atmosferycznych apelujący nie pojawiał się na placu targowym, gdzie sprzedawał swoje produkty, jednak nie

przesądza to o tym, iż działalność apelującego nie nosiła wszystkich konstytutywnych cech działalności gospodarczej. Trzeba bowiem mieć na względzie, że działalność gospodarcza jest działalnością, z którą związana jest konieczność ponoszenia przez przedsiębiorcę ryzyka gospodarczego. Zatem przedsiębiorca rozpoczynający działalność powinien liczyć się z takim ryzykiem obejmującym okresy faktycznego przestoju w wykonywaniu działalności, czy to z powodu braku płynności finansowej, czy też na przykład z powodu choroby przedsiębiorcy i niemożności zastąpienia go w wykonywaniu czynności biznesowych. Złe warunki atmosferyczne, czy też np. załatwianie osobistych spraw lub kompletowanie produktów przeznaczanych na sprzedaż, które to czynności powodowały, że apelujący nie stawał się w określonych dniach na placu targowym, nie przekreślają cechy ciągłości prowadzenia działalności, ani też jej zorganizowanego charakteru.

Niezależnie od powyższego słusznie zwrócił uwagę Sąd I instancji na fakt, że uprzednio doszło do prawomocnego zakończenia postępowania sądowego dotyczącego podlegania przez B. P. ubezpieczeniu społecznemu rolników począwszy od dnia 7 października 2002 r., co w świetle art. 365 § 1 k.p.c. ma wiążące znaczenie na gruncie niniejszej sprawy. Decyzją rolniczego organu rentowego z dnia 18 listopada 2002 r. stwierdzone zostało podleganie przez apelującego ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 7 października 2002 r., natomiast decyzją z dnia 19 sierpnia 2009 r. została uchylona decyzja z dnia 18 listopada 2002 r. Z kolei decyzją z dnia 19 listopada 2010 r. rolniczy organ rentowy odmówił wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 19 sierpnia 2009 r. i ta właśnie decyzja była przedmiotem kontroli sądowej w prawomocnie zakończonym postępowaniu (prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 13 grudnia 2011 r., sygn. akt III AUa 1327/11 oddalający apelację B. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 20 czerwca 2011 r., sygn. akt VIII U 227/11). Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 20 czerwca 2011 r., uznanie za prawidłową decyzji rolniczego organu rentowego odmawiającej wznowienia postępowania opierało się na uznaniu, że skoro B. P. nie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej i tę działalność prowadził w okresie objętym wpisem w ewidencji działalności gospodarczej, to z tego tytułu winien podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Zatem w kontekście wyników postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 grudnia 2011 r., sygn. akt III AUa 1327/11, konieczne jest przyjęcie, że sytuacja prawna apelującego w aspekcie podlegania ubezpieczeniom przedstawiała się w taki sposób, iż począwszy od dnia

7 października 2002 r. nie spełniał warunków do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników, lecz spełniał warunki do podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, co omówiono na wstępie, aby począwszy od dnia 5 lutego 2002 r. apelujący miał nie prowadzić działalności gospodarczej.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy, a wywiedziona apelacja nie zawierała żadnych uzasadnionych zarzutów, dlatego też orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.